

YBL MIKLÓS.

— Születésének századik évfordulója alkalmából. —

Április 6-ikán telt be száz esztendeje, hogy a magyar építőművészet egyik legnagyobb alkotója, a halhatatlan nevű Ybl Miklós megszületett. Ybl alkotásai, a melyek félszázadnál hosszabb időn át szinte tüneményes bőséggel fakadtak teremtő erejéből, lépten-nyomon hirdetik, mit jelentett és jelent számunkra Ybl Miklós.

Szerte az országban egész sereg restaurált és újon épített kastély és templom hirdeti nevét s ha Budapest múlt századbeli építéseinak történetét lapozzuk, ámulva vesszük észre, hogy Ybl Miklós neve csaknem minden esztendő történetének lapján ékeskedik. Ezek a monumentális középületek, csendes utcák főúri palotái büszkén hirdetik ma is a szertelen és zagyva stilkeverékekből amerikai módra felépült modern Budapest épületrengetegeiben, hogy Ybl alkotó zsenije Budapestet egész sereg olyan épülettel gazdagította, a melyek örökké büszkeségei lesznek.

Ha messze kiemelkedő jelentőségét, a magyar építőművészetben való félszázados szerepét nézzük, egyetlen nézőpont akad csupán, a melyből negatív választ kell adnunk a felvetett kérdésre: mennyiben volt befolyással Ybl a magyar építőművészet fejlődésére, mint stílustörekvésre? Abban a korban azonban, a melyben Ybl tevékenységét kifejtette, még ha intencióiban titkon szunnyadt volna is a magyar építőstílus fejlesztésére irányuló törekvés szándéka, sehogysem talált volna kedvező talajra egy ilyen törekvés. Am Ybl halhatatlan érdemei nem is ilyen irányban keresendők. A magyar építőművészetnek olyan lendületet tudott adni, alkotó erejének szinte túlsapó termelésével annyira gazdaggá tudta tenni a magyarországi építkezésnek ő előtte csaknem teljesen ellanyhult birodalmát, mint senki más. Budapest akkori építkezéseinek, restaurálásának igen jelentős része az ő nevéhez fűződik. Csaknem hatvan évig döntő, irányító szerepe volt a főváros építkezésében. A mit alkotott, — nagy részben a klasszikus stílusok jegyében — mindig egységes és harmónikus volt s művészettel telt. Monumentalitása, nagyszabású lendülete két leghatalmasabb alkotásában: az Operaház épületében és a lipótvárosi bazilikában érte el legtökéletesebb fokát.

Méltán nevezhetjük őt a legnagyobb magyar építőművésznek.

1814 április 6-án született Székesfehérvárott. Apja kereskedő volt, a ki szívesen látta, hogy fia tudományos pályára készül. Egészen fiatalon kerül Bécsbe a polytechnikumra, majd Münchenben folytatja építészeti tanulmányait. A mikor hazatért, Budán keresett valami al-

A GRÓF KÁROLYI-PALOTA A MUZEUM-UTCZA ÉS ESTERHÁZY-UTCZA SARKÁN.

kalmazást, de minden igyekezete kudarcot vallott. Beállt kőművesinasnak, hogy legalább «gyakorlatilag képezze magát.» Rövidesen olyan változás állt be életében, mely mindenképen döntő lett jövőjére. Pollack Mihály, a hírneves pesti építész, a Nemzeti Múzeum építője keze alá került s az ő vezetésével csakhamar meglepő eredményeket ért el. Pollack volt az, a ki — maga is a klasszikus építési stílusok híve, — befolyással volt rá a klasszikus irány megkedveltetésében.

— A mit tőle tanultam, megmaradt nekem egész életemre, — hangoztatta gyakran. 1835-ben Prágába ment s négy évi otléte alatt felépítette a híres Kinsky-palotát. Ennek befejezése után Olaszországba vándorolt, a hol hosszabb ideig maradt. A mikor visszatért Itáliából, Károlyi István gróf megbizta a főthi templom elkészítésével — egyik legszebb feladatával. Ugyancsak ezen idő alatt készítette el a főthi kastélyt is. 1851-ben Károlyi István gróf költségén ismét Olaszországba ment s a mikor onnét hazatért, s végleg itthon telepedett meg, egymásután halmozták el megrendelésekkel. Ha csak felsoroljuk is jelentősebb épületeit,

csodálkoznunk kell roppant munkabírásán. A budai takarékpénztár, Széchenyi Béla gróf palotája, a Ráczfürdő épülete, a ferencvárosi templom, a nemzeti lovarda, a Sándor-utcai régi országház, a Margit-sziget épületei, a várkert alatti építkezések, a csurgói és kigyósi kastély, a hódmezővásárhelyi nagy templom, gróf Apponyi högyész, gróf Waldstein veszprémi kastélya és egész sereg vidéki főúri kastély fűződik nevéhez.

A lipótvárosi bazilika, a melynek felépítése oly sok gondot és nehézséget okozott a fővárosnak, az ő keze alatt nyert befejezést. A Hild József tervei szerint megkezdett magyaranyű építkezést Hild halála után 1864-ben vette át. Az építési terveket teljesen átalakította, úgy, hogy a templom valójában Ybl alkotásának tekinthető. Az olasz renaissance stílusban elkészült templom Ybl művészetének egyik legszebb s legjellemzőbb emléke.

1891 január 22-én, nyolczvanadik életéhez közel, ragadta el a halál.

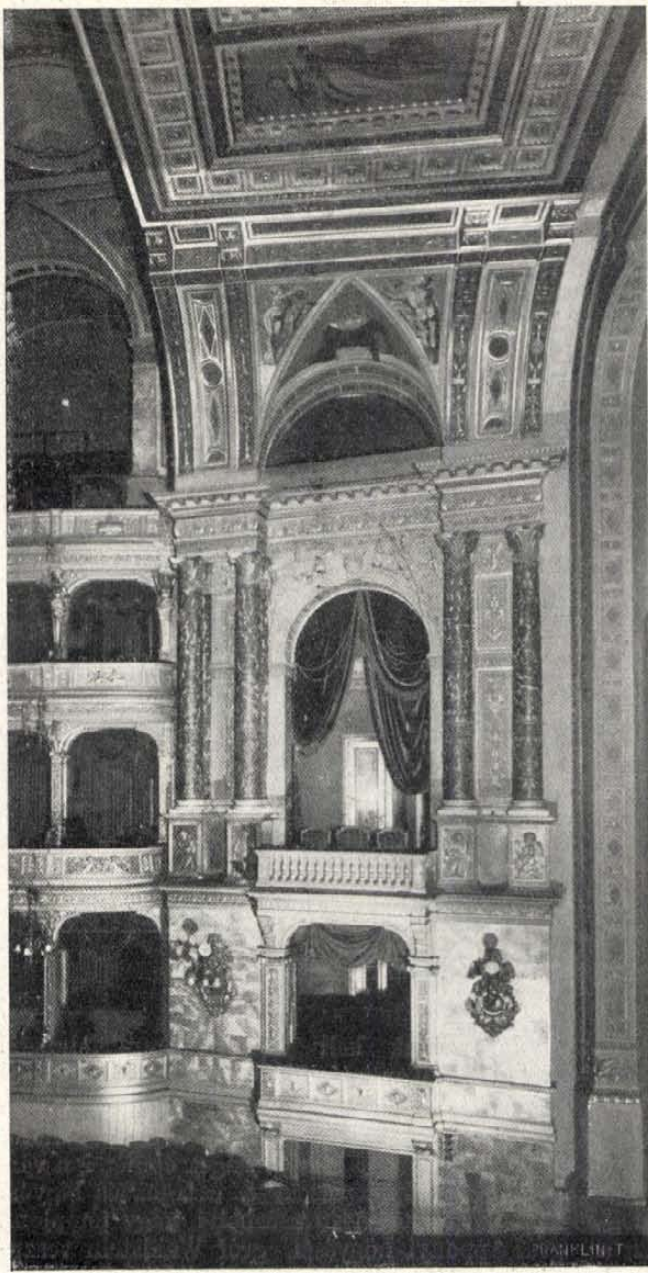
Halála után öt év múlva barátai szobrot állítottak neki Budán, egyik legsikerültebb alkotása, a Várbazár mellett. *Iván Ede.*

YBL SZOBRA A BUDAI VÁRBÁZÁR ELŐTT.

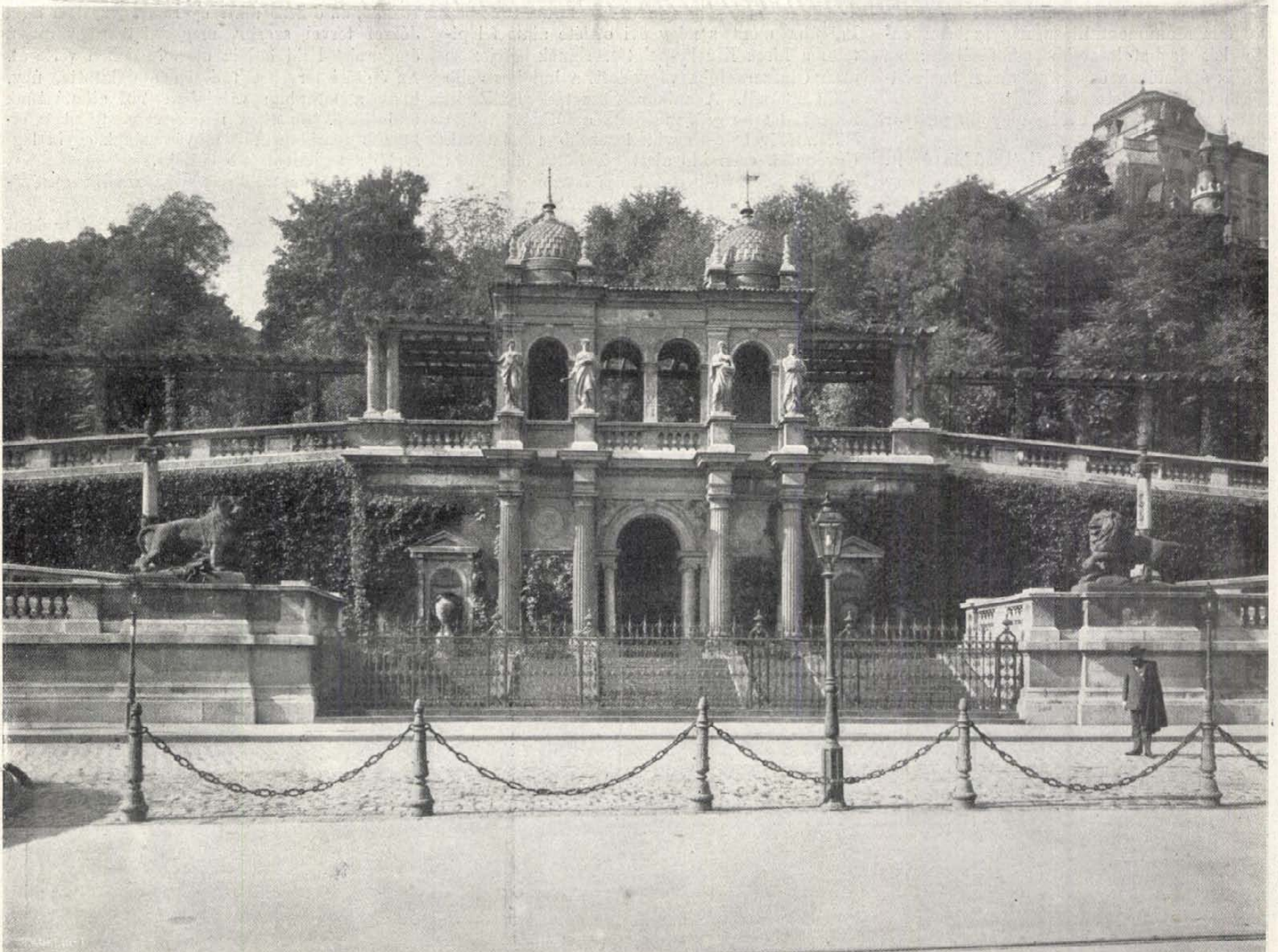
A MARGITSZIGETI FÜRDŐ.

A M. KIR. OPERAHÁZ BALOLDALI PROSCENIUM-PÁHOLYAI.

A LIPÓTVÁROSI BAZILIKA FŐHOMLOKZATA.

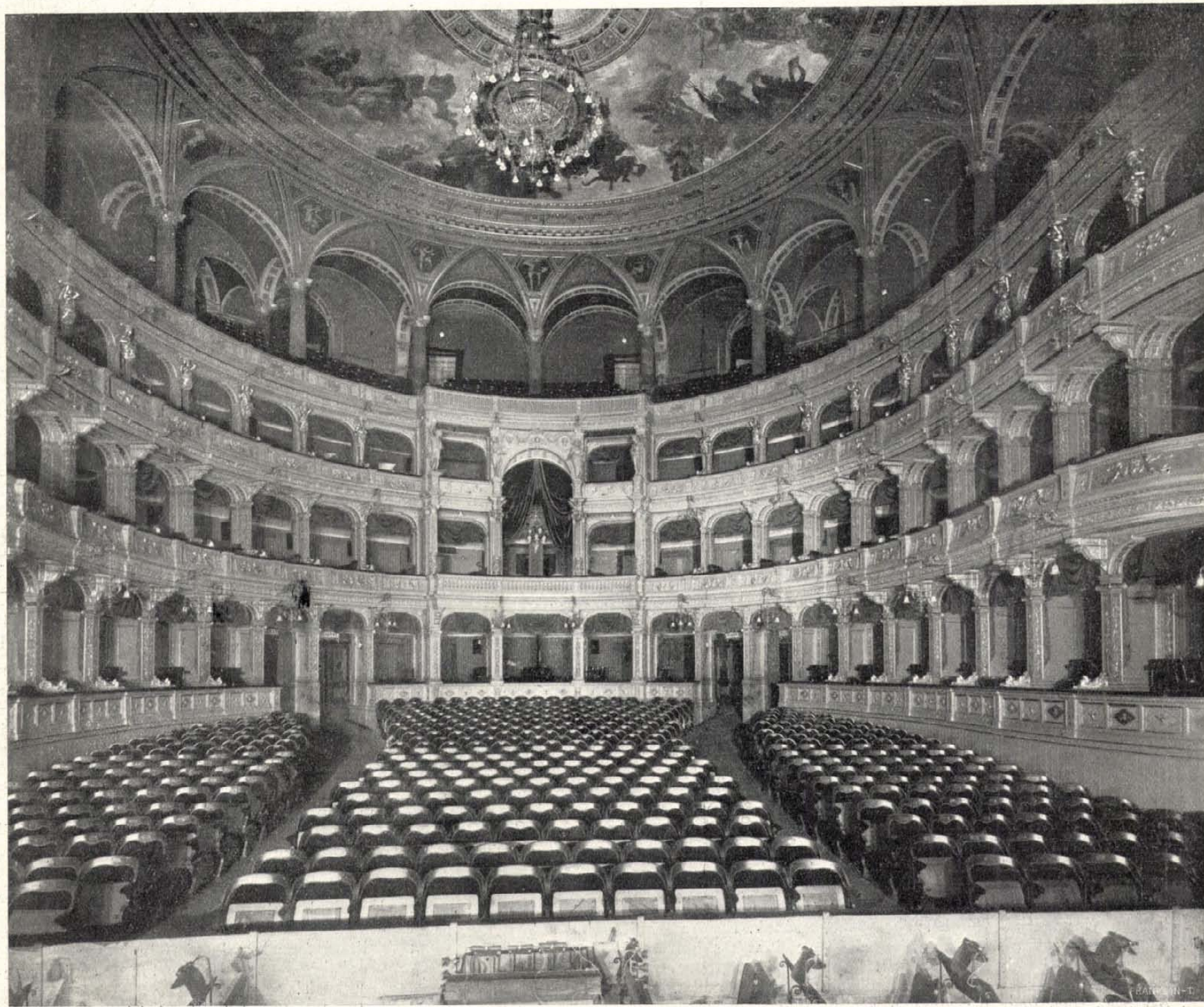

A BUDAI VÁRKERT ÉPÍTMÉNYEINEK KÖZÉPSŐ RÉSE.

YBL MIKLÓS NEVEZETESEBB ÉPÍTMÉNYEI. — Balogh Rudolf félvételei.

A BUDAI VÁR KRISZTINAVÁROSI RÉSZÉ, MELY YBL TERVEI SZERINT ÉPÜLT.

A M. KIR. OPERAHÁZ NÉZŐTERE.